

-MORGENBLADET-

Nye regler for idømmelse av rettighetstap

Overgangsbestemmelser som særlig begunstiger landssvikerne

I statsråd er det fremsatt proposisjon til lov om endringer i lovgivningen om rettighetstap som følge av straffedommer. Til grunn for forslaget ligger et utkast fra Straffelovkomiteén. Hovedformålet med forslaget er dels å begrense anvendelsen av rettighetstap, dels å stille domstolene friere. En del overgangsbestemmelser medfører at mange tidligere dømte vil få sine rettigheter tilbake når den nye lovtretter i kraft. Det gjelder særlig landssvikere.

Etter forslaget skal rettighetstap ikke lenger i noe tilfelle inntre automatisk som følge av visse straffedommer. Om rettighetstap skal idømmes er overlatt til retten å bedømme innen lovens ramme. Til enhver straffedom kan etter forslaget knyttes tap av offentlig tjeneste. Det kan for inntil fem år eller for alltid idømmes tap av retten til å inneha en stilling eller utøve en virksomhet eller beskjeftigelse forutsatt at almene hensyn krever det og rettighetstapet kan tre i stedet for annen straff. De fleste av de nuværende spredte og uensartede bestemmelser foreslås opphevet.

Retten til å gjøre tjeneste i rikets krigsmakt skal for alltid eller for

en bestemt tid kunne fradømmes den skyldige når det antas at det vil være i strid med forsvarets interesser om han gjør tjeneste. Forslaget bruker ikke betegnelsen «statsborgerlige rettigheter». Den ene av de rettigheter dette begrep omfatter, retten til å oppnå offentlig tjeneste, skal overhodet ikke kunne fradømmes mer. Den andre, stemmeretten, skal bare kunne fradømmes for landsforræderi, høyforræderi, valgmisligheter o. l. Til «tap av statsborgerlige rettigheter» knytter det seg i dag mange sidevirkninger. En rekke slike bestemmelser foreslås endret eller opphevet.

Overgangsbestemmelsene går ut på at alle som tidligere er idømt tap av adgangen til å oppnå offentlig stilling skal få rettigheten tilbake fra lovens ikrafttreden. Dette innebærer imidlertid ikke at de får gjeninntre i sine fradømte stillinger. Spørsmålet om nyansettelser må avgjøres på vanlig måte. Alle som er fradømt stemmeretten p. g. a. ordinære forbrytelser vil få retten tilbake. Dette gjelder også landssvikdommer på under tre års frihetsstraff. Dømte etter landssviklovene skal uten hensyn til straffens størrelse også gjenerverve fradømt rett til å oppnå ledende stillinger og tillitverv i selskaper, stiftelser o. l. og rett til å få eller ha eiendomsrett i fast gods, skip m. v. og rett til å ha yrke som krever offentlig autorisasjon. Men dette gjelder ikke særlig viktige stillinger som er regnet opp i lovutkastet, f. eks. sakførere, læger og prester.